

ANMELDELSE

Stjernespekket, men litt kjedelig

Utstillingen er bunnsolid, men mangler noen skikkelig nyskapende og elleville innslag.

Kunst

Høstutstillingen 2023 – Statens 136. kunstutstilling

Kunstnernes Hus, Oslo

9. september - 15. oktober 2023

Mona Pahle Bjerke
Kunstkritiker

Publisert 12. sep. kl. 10:55

Høstutstillingen har gjennom mer enn 130 år [vært arena for mange skandaler.](#)

Her har det vært vekslert krasse skjellsord og ørefiker.

Sjokkerende verk og flunkende nye trender [har blitt presentert](#), og publikum har trofast strømmet til gjennom generasjoner.

Selv om utstillingen har tapt den unike posisjonen den en gang hadde som landets viktigste arena for samtidskunst, er den fortsatt en elsket og svært godt besøkt utstilling.

Og om det ikke akkurat er så mange verk som kommer til å vekke voldsom debatt denne gangen, er utstillingen likevel en rik og variert, men ujevn samling kunstverk av både etablerte og mer uerfarne kunstnere.

HADDE MONOPOL: Høstutstillingen har ikke lenger den suverene posisjonen i kunstlivet som den en gang hadde. Årsaken er at den i dag konkurrerer om oppmerksomheten med et vell av andre visningsarenaer og utstillingsinstitusjoner.

FOTO: XIN LI

Til tross for dette er det hyggelig å se at såpass mange anerkjente kunstnere fortsatt opplever det som meningsfullt å sende inn sine arbeider til utstillingen.

FOTO: XIN LI

«Når alt vi sammen a
FOTO: XIN LI

Mange veletablerte kunstnere

Når jeg trer inn i de vakre overlyssalene i Kunstnernes Hus, slår det meg at nivået i år fremstår som overraskende høyt.

Det blir fort klart hva som er årsaken.

Her vises nemlig veletablerte kunstnere på rekke og rad: Mattias Härenstam, Lars Elling, Vanessa Baird, Fin Serch-Hansen, Lotte Konow Lund og Odd Nerdrum, for å nevne noen.

Statens Høstutstilling

I 1882 bestemte en gruppe kunstnere med Christian Krohg i spissen seg for å boikotte Christiania Kunstforening, og å skape en alternativ visningsarena inspirert av Salongen i Paris.

Utstillingen ble en stor suksess – det fantes ikke kunstakademi og kunst-institusjonene var få i Norge på den tiden.

2023-utgaven er den 136. i rekken.

Utstillingen har stort sett vært et årlig arrangement som fikk større betydning etter at den i 1930 kunne [flytte inn i Kunstnernes Hus](#).

Innsendte arbeider bedømmes av Den Nasjonale Jury. Disse har juryeringen av statens kunstutstilling «som sitt viktigste arbeidsområde, og det kunstneriske ansvaret for utstillingen. Juryens kunstneriske avgjørelser må ikke begrunnes og kan ikke overprøves», heter det på utstillingens [nettside](#).

Kilder: [Store norske leksikon](#) / Wikipedia / Høstutstillingen

Livsvæskene i kroppen og jorden

Det første som møter meg, er filmverket «Fatet», som vises i restauranten.

Verket er en del av Rita Marhaugs performanceserie «Norwegian liquid».

Her ser vi kunstneren stå naken på en korallstrand i et vakkert landskap i Lofoten. På stranden står det et badekar fylt til randen med skinnende blank olje.

Kunstneren senker seg ned i oljen, og den nakne huden blir langsomt farget svart, før hun etter hvert stiger opp igjen.

«FATET»: Referansen til AK Dolvens ikoniske verk med den skulpturelle, nakne kvinnekroppen mot horisonten er åpenbar. Men siden hun bringer inn oljen som et tilleggsэлеment blir dette mye mer enn noen parafrase. Hun benytter badekaret og havet, som et bilde på renselse og dåp, men her forvandles badet til noe som tilgriser snarer enn å vaske ren.

FOTO: SKJERMDUMP

Marhaug er opptatt av de skjulte kildene i mennesket, som blod, melk og urin, men også de som finnes i jordens indre, som olje og gass.

I filmen blir huden et møte mellom det indre og det ytre – med klare bilder refererer hun til naturens prekjære sårbarhet.

Hun benytter badekaret og havet, som et bilde på renselse, men forvandler her badet til noe som tilgriser, snarer enn å vaske.

Den blanke, svarte oljen fjerner alle kjennetegn, og hun forvandles til en slags menneskehetsrepresentant; som et bilde på livet på jorden, der hun sitter alene i havgapet.

«Å HELE»: Jeg liker flommen av oransje tråder i Charlotte Nilsens verk. Det handler om å langsomt lappe seg selv sammen etter en ødeleggende sorg. Her ser vi hvordan kaoset av tråder samles og favnes nederst.

FOTO: XIN LI

Jeg liker dette keramiske verket av Mingshu Li, som nærmest fremstår som en strikket tekstil. At den er tofarget gir den en viss spenning og fremhever strukturen. Jeg tenker likevel at uttrykket ville vunnet på en mer ulik fordeling av fargene.

FOTO: XIN LI

Solveig Bergene jobber med akvarell eventyrlig stil. Dette er meget dyk formmessig på et høyt nivå. Så veldig interessant er nok verket kanskje ikke

FOTO: XIN LI

En stri strøm av tårer

Mattias Härenstam har bidratt med en rar og gåtefull installasjon med ulike skulpturer som henger på et sirkulært stativ.

Helhetlig synes jeg ikke den er så vellykket, men jeg blir fullstendig bergtatt av enkelte av skulpturene.

For eksempel en underlig dyreskikkelse skåret ut i tre, som henger som et hodeløst slakt fra stativet.

Det er noe så intenst dyrisk i måten dette vesenet er formgitt.

BLANDET REAKSJON: NRKs kritiker mener enkelte av skulpturene i Härenstams installasjon er fantastiske, mens andre etterlater et mindre sterkt inntrykk.

FOTO: XIN LI

Den hodeløse dyreskulpturen som henger bak i midten, samt hodeskallen med kjettinger helt til høyre, trekkes fram som de sterkeste verkene i Härenstams installasjon.

FOTO: XIN LI

Jeg ble også grepet av et svart hode som henger opp ned, med gapende munn og kjetting som liksom renner ut av øynene som en stri strøm av tårer.

Men jeg forstår ikke hvorfor han på baksiden av skulpturen har limt et bilde av et ansikt. Med dette banale grepet opplever jeg at han ødelegger det sterke, ordløse uttrykket sitt.

Utenfor og innenfor

Høstutstillingen begynte som et opprør mot det etablerte.

Likevel har den stadig opp igjennom årene vært utgangspunkt for hissige diskusjoner om utenforskap.

KROPPEN: På vei opp den brede trappen på Kunstneres Hus gjør et nytt filmverk seg gjeldende. Det er Sara Larsen Stiansens «Soft Palate», som viser et nærbilde av et adamseples bevegelse under svelging. Det er noe fascinerende, men også ubehagelig ved dette nærgående kroppsstudiet. Det viser den hårfine grensen mellom kroppens skjønnhet og motbydelighet.

FOTO: XIN LI

Særlig Odd Nerdrum og hans krets har opplevd seg selv som [ekskludert fra det gode selskap](#) i Wergelandsveien.

Interessant, i grunnen – når Nerdrum faktisk har vært inkludert hele 15 ganger i løpet av karrieren.

Siste gang han var [inkludert var i 2012](#). Han ble refusert i 2021, men lagde da så mye spetakkel rundt refusjonen at han greide å ta fokuset fra alle som faktisk var tatt med i utstillingen.

I år er Nerdrum representert med et langt bedre bilde enn det som ble refusert.

NERDRUM: Bildet viser to unge menn i et merkelig, dødt landskap, og ved føttene deres ligger et barn i en ubestemt alder. Bildet er stemningsladet og drømmeaktig, men ødelegges litt av anatomiske vanskeligheter. Barnets proporsjoner er for eksempel vanskelig å forstå seg på her. Er det et lite barn burde hodet vært adskillelig større, og er det et noe større barn er kroppen altfor liten, nesten som en dukke.

FOTO: XIN LI

De voksnes ansikter er virkelig utsøkt malt og minner oss om hvilket format Nerdrum har som maler.

Bakgrunnen er også malerisk spennende bearbeidet med ulike, bleke sjatteringer i det brune.

Men dessverre oppstår det såpass store anatomiske vanskeligheter i nedre del av de to kroppene, at det forstyrrer opplevelsen av bildet ganske alvorlig.

Jeg får lyst til å beskjære det: å hente ut de to intense fjesene og spenne dem opp på en ny blindramme som et fullkomment Nerdrum-maleri.

DEBUTANT: Den kvenske kunstneren Åsne Kummenje Mellem, har skapt verket «I Never Learnt my Mother Tongue». De vakre foldene som flommer ut av den lille firkantede boksen kan få oss til å tenke på et stykke natur som sprenger seg ut av begrensende rammer, som en løvetann gjennom asfalten. Jeg liker de varme jordfargene i uttrykket.

FOTO: XIN LI

Solid, men ikke ellevill

Den ideelle høstutstillingen har en perfekt blanding av veletablerte kunstnere som bringer inn faglig soliditet, men også unge debutanter som representerer noe nytt og helst litt utfordrende.

I år står det virkelig ikke på soliditeten, takket være et stort antall anerkjente kunstnere.

Men utstillingen mangler litt av det uforutsigbare, nyskapende og elleville.

NRK anmelder

Tittel: Statens Høstutstilling 2023, 136. utgave.

Sted: Kunstnernes Hus, Oslo.

Tid: 9. september - 15. oktober.

Estimert tidsbruk: 40 - 120 minutter.

Høstutstillingen er en kunstnerjuryert gruppeutstilling basert på fri innsendelse. Dette er årets jury:

- Stacy Brafield
- Åsil Bøthun
- Marius Moldvær
- Gelawesh Waledkhani
- Maya Økland

Les mer om Høstutstillingen på [deres nettsider](#).

Hei!

Jeg er frilanser og skriver anmeldelser om arkitektur og kunst for NRK. Les hva jeg synes om [Nasjonalmuseet](#), eller [22. juli-minnesteet på Utøykaia](#). Les gjerne også anmeldelsene av «[Bildungsroman](#)» av Kim Hankyuul, «[Meditasjoner over Dantes Inferno](#)» av Håkon Bleken, «[LOL - Humor i norsk kunsthistorie](#)» ved Haugar i Tønsberg og «[Litt engstelig, bare ...](#)» av Morten Abel.

Mona Pahle Bjerke
Arkitektur- og kunstkritiker

✉ Send meg en e-post

Publisert 12. sep. kl. 10:55

Ophavsrett NRK © 2023

Ansvarlig redaktør: Vibeke Først Haugen
Nettsjef: Hildegunn Soldal